

Szentendrei Tárlat 1970

Az egy hete megnyílt Pest megyei tárlat sorrendben a tizenhatodik nagy seregszemléje a megyében élő vagy alkotó képzőművészeknek.

Az alkotók többsége ezúttal felszabadulásunk huszonötödik évfordulójának jegyében Készült erre a kiállításra, s ezt a célt a megyei tanács pályadíjak kitűzésével is igyekezett serkenteni. Mindjárt előljáróban meg kell hogy mondjam: a kiállítás összképe jó benyomást kelt a látogatóban. Ha a bemutatott alkotások művészi színvonala nem is egységes — érdemes megnézni ezt a tárlatot. Elsősorban azért, mert valami új van kialakulóban a megye képzőművészeti életében.

Pest megye képzőművészetét az elmúlt tizenöt tárlat során elsősorban a festők fémjelezték. Barcsay Jenő, Czóbel Béla, Kmetty János, Miháltz Pál, Ilosvay Varga István, valamint a mellettük felnövő, tehetséges új nemzedék: Balogh László, Deim Pál, Kósza Sipos László, Misser Pál, Cs. Nagy András és a többiek. A most megnyílt tárlaton azonban — ha számban még nem is, de művészi értékben annál inkább — előretörtek a szobrászok. Tíz szobrászművész alkotásával egyszerre eddig még soha nem találkoztunk a megyei kiállításon. És nem is akármilyen alkotásokkal jelentkeztek !

Asszonyi Tamás, a szentendrei új művésztelep egyik új lakója, nem véletlenül nyerte el a kiállítás első díját Emlékmű tervével. A méreteiben kicsiny kompozíció monumentális alkotást sejtet. Érdemes lenne foglalkozni annak gondolatával, hogy ez az Emlékmű ne csupán terv, illetve kispasztika maradjon, hanem meg is valósuljon valahol Pest megyében.

Hasonlóképpen csak az elismerés hangján szólhatok Asszonyt Tamás háborús éremsoráról. És csak ugyanezt mondtam el a másik nagyon tehetséges fiatal, Csikszentmihályi Róbert öt darabból álló érem soráról — Csillagosok, katonák, Hírnök, Győzelem, Lenin, Tömeg — is. Bármelyik érem vagy érem sor .nemcsak országos, nemzetközi kiállításon is előkelő helyet biztosítana alkotójának.

A szobrászművészek sora a két Pál Mihállyal folytatódik. Az apa bronzból készült Vízöntője az érett asszonyi test szépségével gyönyörködteti a nézőt. A fiú Pár-ja könnyedségével és dinamikájával ragadja magával a szemlélőt. Apa és fiú művészete így egészíti ki egymást, s teszi teljesebbé a megye művészi életét.

Rózsa Péter így jöttek című szoborkompozíciója rusztikusságával és erőteljes dinamizmusával hívja fel magára a figyelmet. Farkas Ádám Termékenység című márványszobra a művész világosan megfogalmazott hitvallása az ember jövőjéről. Szabó Edit Ari-ja viszont a szépség és a derű szoborba formálása.

A szobrok, érmek, kispasztikák sorát gazdagítja Papachristos Andreas, Rajky László és Ligeti Erika egy-egy alkotása erőteljesen bizonyítva a szobrászok előretörését a megye képzőművészeti életében.

A megye festőművészetének első számú reprezentánsa ezúttal is Kossuth-díjas művészünk, Barcsay Jenő. A tárlaton ezúttal két kisméretű képpel szerepel. Házcsoport-ja és Figura

állvánnyal című képe bár nem a legfrissebb alkotásai közül való, mégis méltó módon képviseli művészetét, s ad rangot a megye tárlatának.

Másik Kossuth-díj ásunk, Kmetty János, üveglak terve akaratlanul is arra inspirálja a nézőt, hogy szeretné mielőbb viszontlátni e nagyszerűen megfogalmazott tervből készült alkotást. Talán a felépítendő szentendrei művelődési központ épülete lehetőséget is nyújtana e kitűnő terv kivitelezésére.

Ilosvay Varga István Sárga önarckép-e a maga műfajában hibátlan alkotás. Akárcsak Göllner Miklós Tükröződő házai, Miháلتz Pál Műemlék restaurálás Szentendrén című képe vagy Szántó Piroska két modern hangvételű kompozíciója.

Már az előző tárlaton feltűnést keltett Mizser Pál két, In memóriám című linója drámai hangvételével, merész színeivel, különös szerkezeti megoldásával. A képekből azóta egységes kompozíció született, amely a Váci Pártbizottság tanácstermét díszíti majd. Földosztás című műve viszont merőben ellentétes képi látásmódról és megfogalmazásról tanúskodik. Fiatal művész esetében az ellentétes stílus- irányzatok rövid időn belül történő jelentkezése indokolt, a nézőt azonban mindenképpen megzavarja.

Kár lenne eltitkolni: a Szentendrén felnövő új művészgenerációra feltétlenül nagy hatást gyakorol a mester, Barcsay Jenő. Nemcsak Balogh László Ünnepe című képében érezhető bizonyos utánézés, de fellelhető mások műveiben is. A legkevésbé hat zavaróan ez talán éppen Deim Pál Csend és Találkozás a kékkel című képeiben. Pedig mindkét alkotásban vitathatatlanul „jelen van” a mester, a fiatal művész azonban elsősorban azzal ad újat, hogy a mester konstruktív tájait és konstruktív figuráit állítja egységes kompozícióba.

Nincs lehetőség arra, hogy egy rövid íráson belül valamennyi kiállító művész munkásságáról és alkotásairól szóljak. A félszáz alkotó közel nyolcvan műve önmagáért beszél annak, aki megtekinti. De tanúskodik arról is, hogy mennyire serkentően hatott művészeinkre a megyei tanács pályázata. A kiállított művek többsége az emberről szól az emberekhez. Ez, azt hiszem, minden dicséretnél többet mond.

Prukner Pál

(Pest Megyei Hírlap, 1970. április 24.)